

Utbildning och Arbetsmarknad Kansli UoA
Benny Wetterberg
Utvecklingschef

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

MISSIV

Åkraskolans moduler, konsekvenser vid avveckling 2022

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Kommunchefen har 10 juni 2021 givit skolchefen i uppdrag att presentera en beskrivning av konsekvenser om inte modulerna fanns kvar efter nästa sommar, det vill säga 2022.

Detta skall redovisas vid ett extra kommunstyrelsesammanträde onsdagen den 23 juni 2021.

ÅKRASKOLANS MODULER

2018 uppdagades att Åkraskolan var fuktskadad och snarast behövde utrymmas.

Det gjordes då en snabb översyn av behovet av moduler. Åkraskolan hade då cirka 330 elever fördelat på cirka 20 klasser. Utöver det fanns särskolan.

Åkraskolan var mycket trångbodd och verksamhetens bedömning var att skolbyggnaderna var anpassade för maximalt 250-280 elever. En framskrivning av befolkningsunderlaget i skolans närmaste område, i princip det som tidigare betecknades som upptagningsområde, visade att elevantalet skulle öka ytterligare, till runt 370 fram till 2022, då en nybyggd skola förväntades stå klar som kunde ersätta modulerna. Då var inte prognosticerad inflyttning i området medräknat.

Vid beställningen av modulerna så dimensionerades därför dessa, dels till de dagsaktuella faktiska behoven, och för en viss utökning. Teoretiskt sett, med cirka 25 elever i varje klass, skulle skolan rymma 400 elever, exklusive särskolan som fick tillfälliga lokaler vid Klövervägen, samlokaliserat med särskolans så kallade träningskola, fritids och fritidsklubb.

Utbildning och Arbetsmarknad vill betona att uppgiften 400 är en teoretisk beskrivning av maxkapaciteten. I realiteten är det i det närmaste omöjligt att få en sådan verkningsgrad, eftersom årskullarnas storlek varierar, men antalet klasser ändå ofta måste vara oförändrat. Om en förskoleklass exempelvis rymmer 20 elever, och skolan planerar för två klasser, så ger det plats för 40 elever. Om antalet som valt skolan blir 32, behövs fortfarande två klasser, eftersom en förskoleklass med 32 blir för stor. Den måste delas.

För att organisera sig i färre klasser, skulle alltså eleverna behöva blandas åldersmässigt.

Undervisningen styrs av läroplan med kursplanemål, som utgår från elevernas ålder.

Åkraskolan tilldelas också extra stöd i form av social viktning, som delvis används för att hålla ner antalet elever i klasserna.

I "gamla" Åkraskolan fanns 20 tillgängliga klassrum, men i övrigt väldigt ont om övriga lokaler för grupprum, etc.

Det fanns då 2 parallella klasser i förskoleklass och årskurs 1-5 och 3 i årskurs 6. På mellanstadiet ingår eleverna från Åby skola. Därutöver fanns två förberedelseklasser för nyanlända elever, det vill säga totalt 17 klasser.

Modulerna vid Gärdesta fick 20 klassrum och en förbättring när det gäller grupprum och fritidshemstrymmen. Alla utrymmen används idag, och en del av grupprummen har behövt göras om till kapprum, eftersom elevernas ytterkläder mm inte kan hängas i korridorerna. Men genom effektivare lokalanvändning bedöms fyra klassrum med tillhörande grupprum kunna återlämnas.

Modullösningar innebär samtidigt en ganska oflexibel lösning när det gäller utrymmenas storlek. Rummen är i stort sett 20, 40 eller 60 kvadratmeter stora – vilket gör att de i vissa fall blivit större än nödvändigt. Modulerna innebär en god lokalmässig standard, men inbjuder inte alltid till rationell organisation för effektiv samverkan.

Skolan har stått beredd att ta emot uppemot 60 elever i förskoleklass, fördelat på tre klasser, men genom det fria skolvalet har antalet i realiteten hamnat på drygt hälften. Det totala elevantalet ligger idag på cirka 300.

KONSEKVENSER OM MODULERNA TAS BORT 2022

Om modulerna tas bort, behöver nya lokaler för cirka 17 klasser tas fram.

De skolor som ligger närmast Åkraskolan är Lärkbacksskolan och Vallaskolan.

Lärkbacksskolan förbereds för närvarande för en minskning av antalet elever, eftersom den skolan också har moduler som är upphandlade med slutdatum 2022. Från att ha kunnat ta emot runt 35 elever per årskurs, har intaget på senare år minskats till 20 elever. Efterfrågan är dock större än tillgången och de elever som inte får plats på Lärkbacksskolan, hänvisas i första hand till Åkraskolan.

Vallaskolan kan ta emot enstaka elever i vissa årskurser. Skolan tar emot 25 elever i förskoleklass och kan senare ta emot några till inflyttande per klass. Den är treparallellig, vilket innebär cirka 75 elever per årskurs eller 525 elever totalt.

Ventilationen är anpassad till 30 elever per klassrum, men för elever i 6-9-årsåldern är det mycket stora grupper som bara fungerar tillfredsställande i undantagsfall.

Nya Vallaskolan är större än den tidigare och elevantalet fylls på successivt. Inför läsåret 21/22 finns exempelvis bara två sexor, därefter kommer det att vara tre klasser i varje årskurs.

Nedanstående tabell visar hur det såg ut i januari 2021. Det pågår dock ett ständigt inflöde av elever.

Valla f-6			åk 0	åk 1	åk 2	åk 3	åk 4	åk 5	åk 6
	2019	15-okt	62	63	56	60	41	58	53
	2020	15-okt	70	63	68	56	65	40	57
	2021		54	70	63	68	56	65	40
	2022		73	54	70	63	68	56	65
	2023		67	73	54	70	63	68	56
	2024		56	67	73	54	70	63	68
	2025		59	56	67	73	54	70	63
	2026		39	59	56	67	73	54	70

Några enstaka elever från Åkra skulle alltså kunna flyttas över till Vallaskolan. Konsekvenserna för berörda elever behöver i så fall beaktas, innan något sådant genomförs.

Ängshagenskolan ligger långt från Åkraskolans upptagningsområde och är, liksom Lärkbacksskolan fylld. Det kan finnas plats för någon enstaka elev i någon årskull. Men även där finns en modul, med begränsad tid i upphandlingsavtalet.

Kila skola har också en modul vars avtal går ut 2022. I nämndens fastställda strategi finns förslag om att flytta mellanstadieverksamheten till tätorten, genom att Ängshagenskolans byggs ut. Något initiativ utöver beslut om strategi har ännu inte tagits. För att lösa den situationen som uppstår kommande läsår. En annan utmaning vid Kila skola är matsal och kök som finns i lokaler som är planerade att försäljas.

Åby skola har inte utrymme för fler elever, inte heller **Varmsätra skola**, eller **Hedens skola**.

I **Ransta** och i **Västerfärnebo** kan enstaka skolplatser finnas. Det är av så blygsam volym att det i det stora sammanhanget är obetydligt. Dessutom krävs skolskjuts eller, om vårdnadshavarna själva väljer dessa enheter, att dessa själva svarar för transporter till och från skola/fritidshem.

Kilbo och **Möklinta** bedöms inte heller vara möjliga att flytta Åkraelever till, även om det kan finnas plats för några enstaka.

Vallaskolans B-hus

Vallaskolans B-hus har åtta tillgängliga klassrum. Huset har "rivningsstatus" och lämnades av Vallas mellanstadium eftersom det bedömdes som undermåligt. Nu används det ändå som evakueringslokal för högstadiet, som inte kan vara i alla klassrum i det så kallade A-huset, den äldsta delen av Vallaskolan. Skyddsombud och nämnd har krävt åtgärder för att förbättra miljön i huset, främst avseende ljudisolering, ventilation och solavskärmning. En anmälan enligt Arbetsmiljölagen 6:6A föreligger.

Högstadiet beräknas de närmaste åren, fram till 2025 få cirka 150 fler elever och har behov av dessa lokaler, alternativt att ventilationen i högstadiets lokaler generellt förbättras så att grupperna kan göras större.

Valla-Ekebyskolan		åk 7	åk 8	åk 9	Totalt
2019	15-okt	251	223	218	692
2020	15-okt	273	246	218	737
2021		250	273	246	769
2022		260	250	273	783
2023		306	260	250	816
2024		304	306	260	870
2025		281	304	306	891
2026		267	281	304	852

Ovanstående tabell är en framskrivning utifrån befintligt elevunderlag och tar inte hänsyn till nettoinflyttning.

Teoretiskt sett skulle högstadiet kanske klara sig med 4 klassrum och någon annan verksamhet flytta in i resterande. Det skulle i så fall exempelvis kunna vara Lärkbacksskolans mellanstadium, så att de yngsta elever på Åkra kan rymmas där istället.

Kungsängsgymnasiets C-hus

Huset används idag som vaccinationscentral av regionen och planen är att därefter bygga om det till förskola, så att den fuktskadade Emmylund och eventuellt även Ängshagens förskola kan flytta dit, för att ge plats för fler elever på Ängshagen (Kilas mellanstadium eller motsvarande omflyttning inom tätorten).

C-huset blir, om delar av Åkraskolan flyttar dit, låst för skolverksamhet fram till 2024, (eller 2025 som kan vara anpassat till en mer realistisk byggtid för en ny Åkraskola). Det finns klassrum av olika storlek samt kök, matsal, rörelserum mm där. Kanske kan hela eller delar av Åkraskolans mellanstadium rymmas där.

Det innebär sannolikt att en stor andel av eleverna måste erbjudas skolskjuts. Det kommer också att behövas transporter till diverse specialsalar, för slöjd, hemkunskap, etc.

Byggnaden bedöms rymma cirka 120-150 elever, utifrån tidigare erfarenheter.

Sörskogen

Om Sörskogen åter skall tas i bruk för skoländamål behöver lokalerna åtgärdas, och den planerade avstyckningen av fastigheten och försäljningen avbrytas. Byggnaden bedöms rymma 100-120 elever utifrån tidigare erfarenheter.

Idrott

Det är oklart om Kungsängsgymnasiets idrottshall kan erbjuda plats, så vida inte gymnasieeleverna skall hänvisas till andra idrottslokaler.

Redan idag har exempelvis Ösby, som tidigare använt Kungsängsgymnasiets idrottslokal, behövt söka andra lösningar.

Grundskolan har totalt sett, för att klara idrottsundervisningen, behov av att även kunna nyttja gamla Åkraskolans idrottssalar som är i bruk. Vilka enheter som skall använda dessa om skolundervisning förläggs till C-huset och Sörskogen behöver kartläggas.

SAMMANFATTANDE BEDÖMNING

Åkraskolan har behov av utrymme för cirka 17 klasser, varav några kan rymmas på C-huset och några i Sörskogen och eventuellt några i Vallas B-hus/Lärkbacksskolan.

Åkraskolan har en stor andel elever med utländsk bakgrund, drygt 60 procent och är den skola i Sala kommun där vårdnadshavarna har den svagaste utbildningsbakgrunden. Eleverna bedöms generellt sett ha stort behov av trygghet och extra stöd.

För några år sedan hade Åkraskolan uppseendeväckande svaga betygsresultat och har därefter gjort ett betydande kvalitetsarbete och ligger nu betygsmässigt ungefär som kommunens snitt. Utbildning och Arbetsmarknad bedömer att det är ett mycket imponerande utvecklingsarbete som gjorts, som dels baseras på stark samverkan inom skolan, dels på en stark organisation av det interna elevhälsoarbetet.

Att nu splittra detta på tre-fyra enheter riskerar att rasera detta arbete som dessutom berör de elever i Sala kommun som har störst behov av skolans kompensatoriska uppdrag.

De skulle dessutom anvisas undervisningslokaler som dömts ut för undervisning av andra elevgrupper. Det blir i praktiken en reverserad syn på innebörden av likvärdighet och kompensatoriska åtgärder, något som inte enbart får konsekvenser för de enskilda elevernas skolresultat, utan långsiktigt för hela samhället.

Eleverna kan visserligen se fram emot att med tiden få flytta in i en helt nybyggd skola av förhoppningsvis högsta kvalitet. Men det dröjer fyra-fem år innan den står klar och de elever som nu berörs, kommer aldrig att få uppleva den.

FÖRSLAG TILL BESLUT

att godkänna rapporten.